

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

Caput VI. Gulæ, & ebrietatis explanatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

C A P U T VI.

Gula, & Ebrietatis explanatio.

Gula juxta D. Thomam (2. 2. quæst. 148.) est inordinatus comedendi, vel bibendi appetitus.

Multipliciter autem hoc peccatum committitur. Primo quoad ciborum & potionum *qualitatem*, cum nimis pretiosi, aut nimis accurate præparati sunt cibi, & potus: secundo quoad *quantitatem*, cum in edendo vel bibendo nimis exceditur: tertio quoad *delectationem*, cum edendi & bibendi voluptas ardentè quæritur: quarto quoad *tempus*, cum extra debitum tempus cibus sumitur, veluti jejunii tempore. Gula, quæ ad comedendum &c. pertinet, *crapula & comessatio* vocatur. Sic nos Dei filius in evangelio monet: *Attendite vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula & ebrietate (Luc. 21.)*. Et Apostolus ad Romanos ait: *Non est regnum Dei esca & potus (cap. 14.)*.

Mortale peccatum est gula 1. si finis ultimus in edendo & bibendo statuatur, quemadmodum illi assolent, *quorum Deus venter est*, ut inquit Apostolus (*Philip. 3.*): 2. cum propter cibum & potum aliquod violatur præceptum; veluti si præceptum jejunium frangitur, aut divini officii recitatio omittitur; aut cum propter gulæ excessus nequit ali familia, nec ablatum restitui, nec debita possunt solvi: 3. cum propter gulam sanitas graviter læditur: 4. cum cibo aut potu proximus scandalizatur; de hoc scandalo loquitur Apostolus ad Romanos, cum illos reprehendit,

qui idolothytis vescerantur: 5. si cibus aut potus naturæ repugnet, veluti humana caro, aut sanguis humanus: 6. cum prudenter timendum est, ne propter cibi, aut potus excessum in mortale aliquod peccatum labamur. Alimenta vitæ sunt necessaria, nam sine his servari nequit; ideo veluti remedia, ut ait sanctus Augustinus, sumenda sunt; ad voluptatem autem illa sumere non licet, ut Tractatu secundo diximus. De hoc iuxta christianam doctrinam non est ambigendum, & propterea absurda illa detestanda est opinio aliquot Casuistarum recentium, qui docent licitum esse ad satietatem usque edere, absque necessitate, & solius voluptatis causa, dummodo id satietati non obsit; & nullatenus gustui obtemperando peccari, sicuti non peccat, qui visui, & auditui obsequitur. Ab Epicureis fortasse doctrina hæc probaretur; sed in christiana schola, qua sensuum mortificationem docet, & naturales actiones moderatur, detestandum est paradoxum. Postrema hac ætate doctrina ista prodiit, cum diabolus adversus veritatem, & Sanctitatem Ethicæ christianæ apertum bellum indixit (a). Tempore abuterer, si tam immanem errorem refutare aggrederer: honesto homini sufficit illum audisse, ut detestetur. Eximium quemdam sancti Augustini

(a) Laxam hanc Doctrinam e Scholis Christiano-catholicis ad Epicuream Innocentius XI. exulare fecit, dum an. 1679. istam num. 8. propositionem confixit: *Comedere & bibere ad satietatem ob solam voluptatem non est peccatum, modo non obsit valetudini; quia licite potest appetitus naturalis suis actibus frui.*

gustini textum referam, quo divino revera modo hanc materiam explicat. Alibi illum recitavi; sed opportuna hic, & grata erit ejus repetitio. *Hoc me docuisti* (inquit ille lib. 10. *Confess. cap. 31.*), ut quemadmodum *medicamenta*, sic *alimenta sumpturus accedam*: sed dum ad quietem *satiæ ex indigentia molestia transeo*, in ipso *transitu mihi insidiatur laqueus concupiscentiæ*. Ipse enim *transitus voluptas est*, & non est alius, quam quo *transire cogit necessitas*. Et cum *salus sit causa edendi & bibendi*, adjungit se *tamquam pedissequa periculosa jucunditas*, & *plerumque præire conatur*, ut *ejus causa fiat, quod salutis causa me facere vel dico, vel volo*. Nec *idem modus utriusque est*. Nam quod *saluti satis est, delectationi parum est*, & sæpe *incertum fit, utrum adhuc necessaria corporis cura subsidium petat, an voluptaria cupiditatis fallacia ministerium suppetat*. Ad hoc *incertum hilarescit infelix anima*, & in eo *præparat excusationis patrocinium, gaudens non apparere quod satis sit moderationi valetudinis, ut obtentu salutis obumbret negotium voluptatis*. Nil dici potest melius aut illustrius, ut *gulæ tentatio declaretur*. Quod si *novos hosce Casuistas audias*, simplicitatem suam licet *doctissimus ostendit Augustinus*, dum tam *exacte quid circa edendi & bibendi voluptatem ipse pateretur describit*. Sed tutius est cum ipso *timere, quam cum reliquis concupiscentiæ motibus indulgere*. Christiani, qui tam *delicate vivunt, & nova semper quærentes gulæ irritamenta epulantur quotidie splendide*, a christiana *pœnitentia longe absunt, & prudenter timere debent*,

ne in inferno cum divite evangelico sepeliantur
qui *eputabatur quotidie splendide* (*Luc. 16.*)

Quicumque immoderato vini usu, aut alterius
potus, qui vim inebriandi habet, se inebriat,
mortaliter profecto peccat; grave siquidem
damnum hanc delectationem comitatur, usus scilicet
licet rationis jactura. Similiter peccat, qui alteri
potum ejusmodi tribuit, quo hausto hunc se
inebriandum. Ad vitæ conservationem potus est
homini necessarius, sed justæ necessitatis limites
bibendo transgredi natura vetat: quod si adeo
transgrediantur, ut bestiis par homo evadat,
quemadmodum in ebrietate evenit, tunc natura
& honestas læditur, ac graviter proinde pec-
catur (a).

(a) Ebrietatis perfectæ, seu, ut vocant, crapula
theologicæ signa, a probatis Authoribus passim
adnotata, hæc sunt: 1. Si inter honestum, & in-
honestum amplius distinguere nescias, ac ameni-
tium more miscellanea quæquæ garrias: 2. Si
quæ egeris, quæve locutus fueris, posteridie, ad
monitus licet, non recorderis: 3. Si alias pacifi-
cus pudicus &c. sumpto liberius vino in conten-
tiones, rixas, maledicta, turpiloquia &c. prorumpas.
Vomitus subsequens, cum ex mala stomachi
dispositione, aut avida ciborum ægre digesti-
bilium devoratione &c. sæpe oriarur, nisi unum
ex tribus præmissis sibi adjunctum habeat, certum
crapulæ, aut gulæ, graviter peccaminosæ, signum
non est. Porro nædum plene ebrii; sed &
qui eos importune ad haustum provocant, ac quo-
dammodo dolose inebriant, gravis peccati reos se
faciunt. Scandalosum hunc circa Dei dona abusu

Quæri potest, an ad sanitatem recuperandam medico obtemperare liceat, qui, ut se inebriet, ægro jubet? Casuistæ nonnulli asserunt, æque licitum esse se inebriare, ut mors vitetur, quam se inebriare nolenti tyrannus minatur; ac se inebriare ut sanitas recuperetur. Fieri potest, ut potus sano homini superfluous, ægro sit moderatus, quin nihilominus rationis usum amittat; at ebrietas tam in primo, quam in secundo casu est illicita (D. Thom. 2. 2. quæst. 150, art. 2.), seculus ad mortem vitandam omnia liceret peccata committere. Non est de se necessarius potus ad violentam mortem vitandam, nec naturalis hic est ipsius effectus.

Si voluntaria sit ebrietas, & homo in ebrietate aut blasphemare soleat, aut alios lædere, aut simile quidpiam committere, ebrietas hæc peccata non excusat, imo aggravat (ibid. art. 4.). Clericus ebrius alium occidens irregularitatem ex delicto incurrit.

Initi

sum in omnibus Christianis, ac in Clericis præcipue Ecclesia detestatur. Unde Innocentius III. in Concilio Lateranensi can. 15. ita statuit: *Abstinencia, & ebrietate omnes Clerici diligenter abstineant; unde vinum sibi temperent, & se vino. Nec ad bibendum quispiam incitetur; cum ebrietas & mentis inducat exilium, & libidinis provocet incentivum. Unde illum ab usum penitus decernimus abolendum, quo in quibusdam partibus ad potus æquales suo modo se obligant potatores: & ille iudicio talium plus laudatur, qui plures inebriat, & calices fecundiores exhaurit. Si quis autem super his se culpabilem exhibuerit, nisi a Superiore communitus satisfecerit, ab officio, vel Beneficio suspendatur.*

Initi in ebrietate contractus sunt invalidi; in ebrietate contractum matrimonium est nullum. Nec, si quis cum ebrio ludat, pecuniam ex hoc lucrari potest; ebrius enim in hoc casu amens æquiparatur.

Quinque, ut ait divus Thomas, sunt gulae, *inepta lætitia, scurrilitas, immunditia, multiloquium, & hebetudo mentis circa intelligentiam* (2. 2. quæst. 148. art. 6.). Mentis hebetudo gulae & ebrietatis potius est pœna, quam specialiter peccatum, nisi forte hominem ad sua obeunda munera ineptum reddat: veluti si medicus ad sibi veniendum ægroto ineptus evadat, aut advocatus ad sui clientis causam tuendam. *Inepta lætitia* est iis delectari, quibus non oportet, quemadmodum solent ebrii: hæc de se veniale peccatum est, nisi materiæ gravitas reddat mortale. *Multiloquium* non est de se mortale peccatum, nisi graves in proximum contumeliæ, in Deum blasphemix, aut obscœna verba proferantur. At in ebrietate graves plerumque contumeliæ & blasphemix proficiscuntur.

Scurrilitas ridicula, & inhonesta verba, et actiones complectitur; quæ si ob carnalem voluptatem fiant, lethaliter peccatur; si vero dumtaxat fiant ad risum excitandum, ut in ebriorum actionibus usuvenit, peccatur solum venialiter.

Immunditia aut obscœnitas tunc committitur cum quis ad vomitum usque se ingurgitat. Mortale est peccatum; si adsit scandalum, aut si sanitas graviter lædatur; potest enim ex repletionem stomachi vel infirmitate hic vomitus oriri; at si

ex immoderato potu oriatur, grave est peccatum, & circumstantia aggravans.

Denique Dei filius crapulam & ebrietatem expresse prohibet: *Attendite* (inquit *Luce 21.*) *vobis, ne forte graventur corda vestra in crapula, & ebrietate.* Apostolus quoque hæc vetat in-
quiens: *Sicut in die honeste ambulemus, non in comessationibus, & ebrietatibus* (*Rom. 13.*). Alibi ait: *Neque fures, neque ebriosi regnum Dei possidebunt* (*1. Cor. 6.*). Et rursus inquit: *Nolite inebriari vino, in quo est luxuria* (*Ephes. 5.*). Græcus textus pro luxuria habet *αἰσωρία*, quæ vox omnem contra honestatem actionem complectitur. Ebrietatem sacræ Litteræ ubique detestantur, & hinc hominibus hujus vitii horror est incutiendus, quod Ethnicorum Ethica damnat, in hoc magis honesta quam recentiorum aliquot Casuistarum Moralis, qui ebrietatem voluptatis solius causa ad vomitum usque permittunt. Sapiens inquit: *Luxuriosa res vinum, & tumultuosa ebrietas: quicumque his delectatur, non erit sapiens* (*Prov. 22.*). Osee vero Propheta ait: *Fornicatio, & vinum, & ebrietas auferunt cor* (*cap. 4.*) (a).

CAPUT

(a) Gulosi, aut Ebriosi emendationem aspirante Deo Confessarius procurabit, si in illo salutarem tum erga Superfluitatem; tum erga socios compotatores aversionem excitarit. Facile id efficiet, si energice eidem exponat 1. *Damna animæ*, quæ sunt intellectus hebetudo, mentis distractio, ac mutabilitas; *Divinæ gratiæ, & æternæ felicitatis jactura*: 2. *Damna corporis*, qualia sunt mem-
brorum